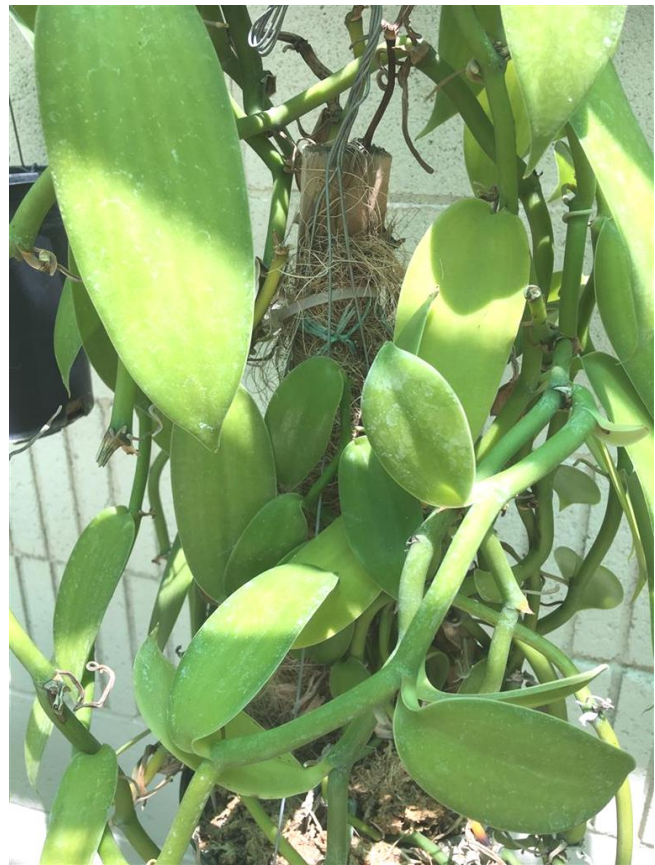

Lan *Vanilla planifolia*

Nói đến lan trong hội HLVN của chúng ta, thì chắc ai ai cũng có thể tưởng tượng hình dung ra được nhiều loại hoa từ nhỏ tí xíu, mà một hội viên của hội thích sưu tầm như bạn Huyền Nhi. Những cây hoàng thảo quý hiếm khó trồng của VN cũng sẽ tìm thấy tại vườn của các anh chị trong hội như chị Mai Đặng, Mai Trần, Phạm Hào, Vinh Nguyễn. Những cây Vanda đủ sắc màu, Cát lan, Hồ điệp, Kiếm lan v.v... mà các anh chị em khác trong hội đã yêu thích, tuyển chọn trồng trong vườn lan của mình thì *Vanilla planifolia* cũng thuộc họ lan nữa đấy!

Cách đây khá lâu, chắc cũng 6 đến 7 năm gì đó, lúc đó tôi chỉ chăm chút ít lan đất, ít Hồ điệp, đa số là sau khi mua về chung ba ngày Xuân, bốn ngày Tết rồi trồng lại thôi. Lúc đó chỉ có ít chậu nên chăm sóc cũng tốt mặc dầu kinh nghiệm không nhiều. Cô em họ thấy tôi thích trồng mà chăm cũng ổn, nên mua tặng tôi chậu *Vanilla* để trồng thử. Cô cho biết, cô đi dạo trên vườn cây của người Nhật làm chủ ở Irvine, thấy trong chỗ trưng bày lan có cây *Vanilla* nữa, thấy cũng lạ và chợt nghĩ đến tôi. Thế nên tôi mới có cây này, cảm ơn tấm lòng của cô em họ.

Nghĩ đến đây tôi chợt nhớ ra một điều làm tôi tủm tỉm cười hoài. Như trong các bài viết của Hội HLVN điều cần biết khi mua lan là tìm hiểu về loại lan mình định trồng có thích hợp với điều kiện thổ nhưỡng nơi mình cư ngụ hay không trước đã. Tôi quên bẵng đi điều này, mua cây rồi mới lúng lúng trên mạng *Internet* xem cách nuôi trồng như thế nào nên các em chịu ầm như *Lycaste*, Thanh đạm đều bỏ tôi mà đi. Vì thế khi có được cây tặng, việc kế tiếp là lên mạng *Internet* tìm hiểu cách trồng thôi, có việc để làm rồi, có dịp thử nghiệm, sáng chế, phá phách.

Cây *Vanilla* là loại dây leo, cần ẩm nhiều, mọc nơi mát ít ánh sáng và thân có thể dài đến 35 mét. Điều kiện ra hoa đòi hỏi khi thân cây phải dài hơn 3 mét. Chính vì yếu tố cần ít ánh sáng nên có thể trồng trong nhà, với mục đích trang trí. Hiện tại cây mới có hơn một gang tay, dài chừng non 40 cm nên cũng dễ tìm chỗ để treo trồng. Vào Home Depot, tôi xin một cây gỗ dùng để quét sơn, dài hơn 50 cm, mang về đem rêu moss vào rồi quấn xơ dừa ra bên ngoài. Cũng ổn rồi đó, em (*Vanilla*) có thể bò lên rồi đấy nhé. Theo năm tháng em lớn dần, không thể được ở gần cửa sổ nhà bếp nữa, mà phải mang ra vườn với chúng bạn thôi. Tìm được một khoảng nhỏ gần cuối vườn, tương đối mát và đôi ba hôm lại được hưởng được chút hơi ẩm mát của vòi phun sương tự động. Tháng qua năm lại, cũng đến đôi ba năm, tôi quên bẵng đi sự hiện diện của em nó trong vườn. Thật là vô tâm, vì ngoài lá cứ vươn dài, em chẳng có gì khác lạ cả, thỉnh thoảng lại xuất hiện đôi ba chiếc lá khô.

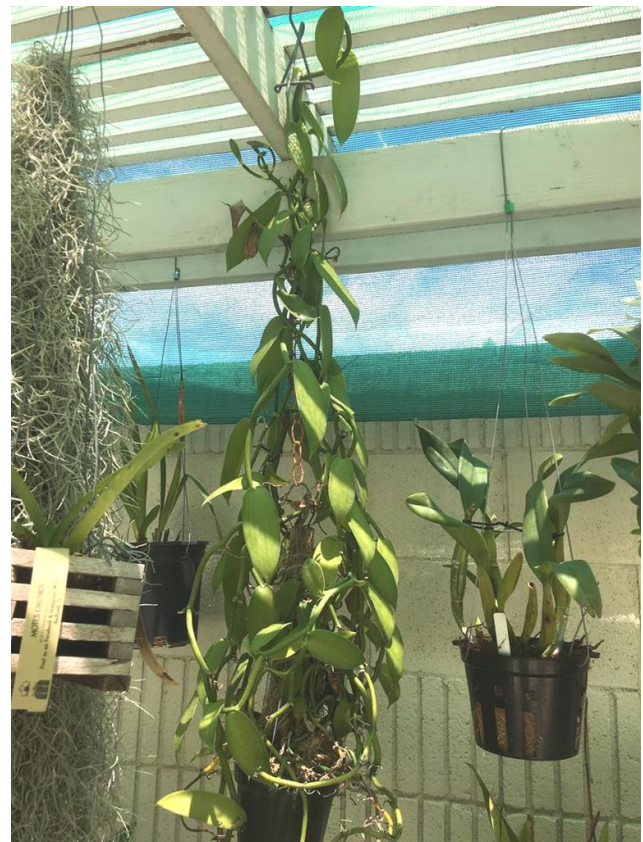
Vanilla bao giờ. Dịch thì dịch, nhưng bọn chị đôi tuần vẫn tụ tập. Tôi hỏi “*Nhi, em xem có phải trên kia là nụ hoa không?*” Nhi trả lời “*Wow, đó là nụ hoa đó cô.*” Thế là vui rồi, vồn vện được 4 chiếc nụ, nhưng không đồng đều, chiếc nọ lại nhỉnh hơn chiếc kia một tí. Thế thì chăm chút, ở bê cho em nó một tí, mỗi tuần cho thêm chút phân bón 20-20-20 và không quên chút phân chuối organic.

Kể từ đầu năm đến giờ, tôi hơi lạm dụng cái mục phân chuối này. Nhưng quả thật nó tốt thật, đối với riêng tôi. Những chiếc nụ sau 2 tháng, đã lớn dần. Bắt chước các anh em trong hội thụ phấn cho hoa lan, tạo một cây mới cho riêng mình. Còn mình thì sao đây? Cũng phải có chút kỷ niệm “*Một thời ta đã yêu*”, mà là yêu lan thôi. Thời buổi này điều gì cần muốn biết, thì lại nhờ anh *Google*. Hoa Vanilla chỉ nở có một ngày, và thụ phấn trong ngày đó mà thôi. Đọc kỹ bài vở và xem đi xem lại clip cách thụ phấn, ta sẽ làm được việc này, có gì làm khó mình được chứ!

Mùa Đông năm rồi cũng không quá lạnh và mưa tương đối vừa phải, nên cây cối trong vườn cũng không bỏ ta ra đi là mấy. Nói việc chăm lan có vẻ bi quan quá nhỉ? Chuyện đó cũng bình thường thôi, vì mấy ai chơi lan mà chẳng chết đôi ba chục cây. Mỗi khi cây lan chết, thì thẻ bài (tag) của cây được cất vào một chỗ, đến nay cũng được gần đầy một chậu 4 in rồi đó.

Nhờ mùa Đông ít lạnh, mưa gió hiền hoà, nên cây Vanilla cũng tươi tốt, ít lá khô và đã vươn lên đụng trần mái hiên (patio). Cũng nên nhắc lại, năm nay 2020, hai con hai mươi khá tròn đẹp nhưng lại tai biến toàn cầu, dịch bệnh làm cản trở đi lại hội họp, chính vì lẽ này nên các em lan được chăm bẵm nhiều hơn, nhìn ngắm, ngắm soi các em nó nhiều hơn.

Theo tiến trình tự nhiên, bé rồi sẽ lớn, rồi sẽ trưởng thành. Có cái gì đấy khác thường trên đọt cây Vanilla, không phải lá non, chắc là nụ hoa, tôi thậm nghĩ như vậy, vì chưa thấy nụ hoa em cô cháu tôi hơi bướng bỉnh, nên thỉnh thoảng

Kể chuyện hoa cũng có nhiều cái thú vị, và đôi lúc tự cười một mình. Như dự định hôm nay chiếc hoa đầu tiên sẽ nở. Quả đúng như vậy, chiếc hoa đã hé nhụy, chỉ tiếc một điều vì đi công việc nên tôi chẳng biết nó nở lúc nào? Thấy chiếc hoa chưa nở to, tôi nghĩ thêm vài giờ nữa chắc sẽ tròn trịa hơn, tôi đã làm thì ra em đang dần dần khép lại. Muộn thì muộn, vẫn thụ phấn cho hoa. Câu nói đùa miễn cưỡng không hạnh phúc, hoa cũng thế. Chiếc hoa 2 hôm sau đã héo cuống và công việc thụ phấn cho hoa đã thất bại (fail). Vài hôm sau chiếc thứ nhì bắt đầu nở, bảy tám giờ sáng là hoa bắt đầu hé nở, cánh hoa màu xanh lá chuối non và môi hoa cũng cùng một màu, chỉ mong manh hơn và có đôi nếp xếp ngoại biên, tạo thêm vẻ mềm mại e ấp.

Vì chum hoa đã cao sát nóc patio nên tôi chẳng có cách nào để ngồi xem hoa có hương Vanilla hay không? Trước khi thụ phấn, clip đã được xem lại. Tiến hành thôi, hoa quá cao, tay già quá run, thế là hạt phấn rơi tòm xuống đất, không biết vương vãi nơi nào. Thế mà vẫn tìm ra dù nó chỉ nhỏ như hạt kê, đúng là không gì làm khó được ta. Vài hôm trôi qua, kết quả lại thất bại (fail), thậm chí cái hạt bé tí như hạt kê đó, có phải là phấn hoa không nhỉ. Chiếc hoa thứ ba bắt đầu nở,

đúng hôm có cô cháu ghé chơi, mượn bàn tay phù thủy này vậy. Cô cháu gái này làm được nhiều quả lan rồi, hẳn là ôn thôi. Dệt mấy chậu Lan bên dưới để trống chỗ cho nàng leo lên. Quá tam ba bận, video xem đi xem lại muốn thuộc lòng rồi. Nâng cánh hoa lên, dùng đầu tăm nhẹ mở nắp hộp phấn.

“Tách” âm thanh nhỏ giòn tan, thế là hạt phấn đã rơi tòm xuống đất. Đúng là trẻ tinh mắt, chẳng đầy tích tắc đã nhặt được hạt phấn và đưa vào đúng vị trí, chờ đậu quả thôi.

Ba ngày trôi qua, cuống hoa héo vàng thế là lại fail tiếp. Ba chiếc hoa đã nở và mang đi ba lần hy vọng, chỉ còn lại chiếc cuối cùng, đừng như chiếc lá cuối cùng là được. Già hay trẻ có run run truyền hơi ấm cũng vậy thôi, đây là cơ hội cuối cùng, biết sang năm cây có ra hoa nữa hay không? Đã nói bất quá tam, bây giờ là quá tứ nhé.

Sẵn sàng không cần chuẩn bị, l ần này chỉ mở nắp và đậy nắp, không lấy gì ra hết cả. Không đặt hy vọng vào đâu, mỗi ngày ra ngó ngó chút xem cuống hoa có bị vàng không? Một ngày, hai ngày, năm ngày rồi cả tuần sau, cuống hoa vẫn còn xanh nguyên. Thế là đậu quả rồi phải không? Đúng thế, đã hơn 2 tháng trôi qua, quả Vanilla đã lớn được non một gang tay, màu xanh lục rất dễ thương. Không biết bao lâu thì hái xuống được. Để đáng dấu “Một thời ta đã yêu.”

Hy vọng sang năm, khi con vi rút Vũ Hán đã bị tiêu diệt, cây lan *Vanilla planifolia* của tôi sẽ có những chùm quả mang lai hương thơm ngọt ngào, quyến rũ.

Thân chúc những người yêu lan một mùa Hè an lành 2020.

Nguyễn Anh

